

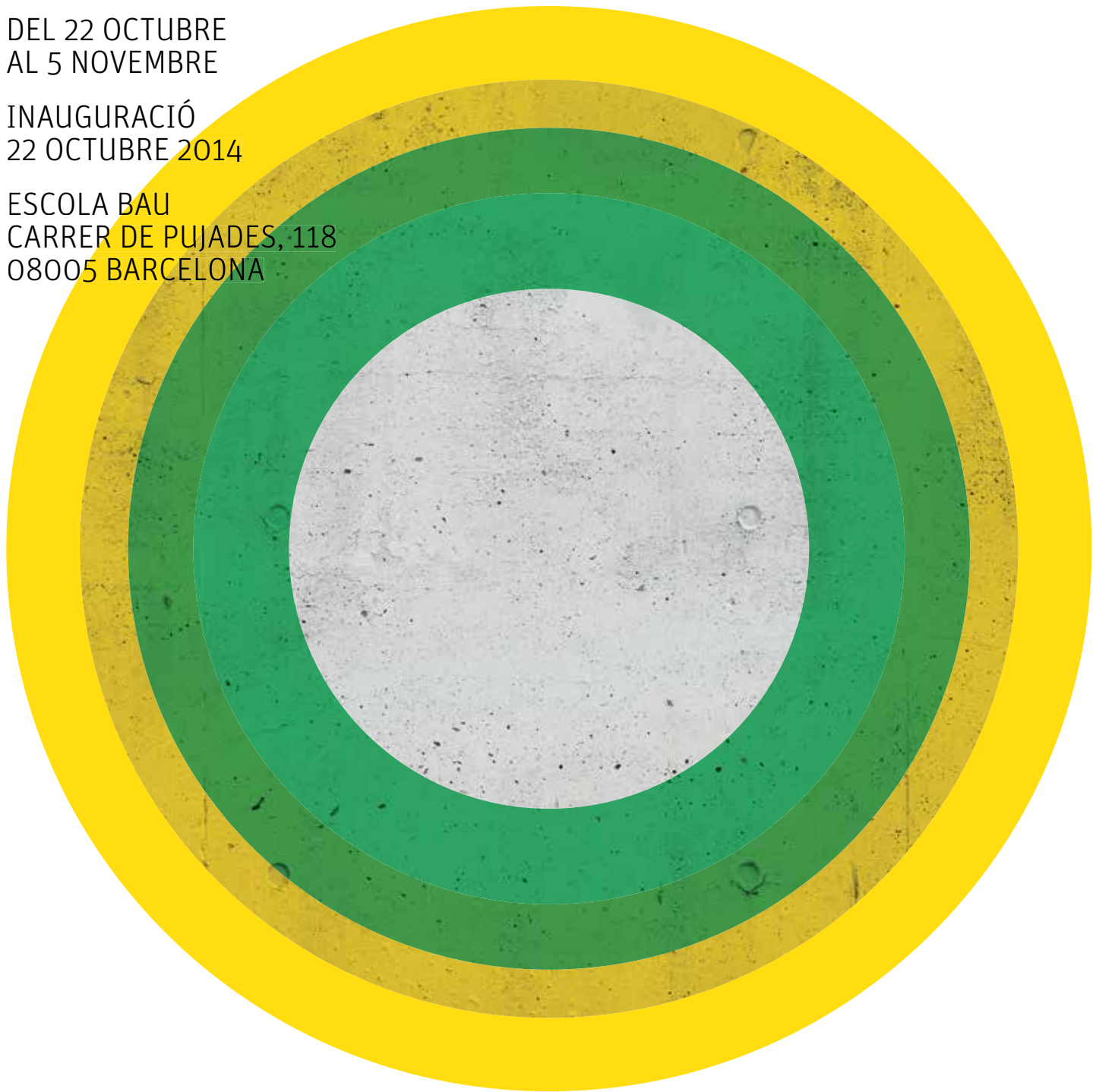
TRANSVERSAL ART URBÀ SANT MARTÍ

EXPOSICIÓ
XERRADA
WORKSHOPS

DEL 22 OCTUBRE
AL 5 NOVEMBRE

INAUGURACIÓ
22 OCTUBRE 2014

ESCOLA BAU
CARRER DE PUJADES, 118
08005 BARCELONA

Ajuntament de
Barcelona

Districte de
Sant Martí
bcn.cat/santmarti

Transversal Art Urbà Sant Martí

Transversal. Art Urbà Sant Martí s'ha desenvolupat entre els mesos de gener i octubre de 2014 a diferents espais públics, equipaments educatius i centres culturals del Districte de Sant Martí. El seu objectiu ha estat el de funcionar com un entorn de proves per a una expressió cultural que requereix de la seva normalització en l'espai públic, el seu principal suport i mitjà de difusió.

L'espai públic és un escenari de gestió complexa per la multiplicitat d'interessos, percepcions i mirades que hi conflueixen. És l'espai on es mostren amb tota la seva franquesa els fonaments d'aquest concepte tan valorat però de tan difícil conformació com és la convivència.

Aquest projecte ha tingut l'única pretensió de ser un camp d'experimentació cap a noves maneres de gestionar la intervenció artística al carrer en un territori determinat com és el del Districte de Sant Martí. S'han buscat noves fórmules per a establir unes condicions d'actuació dels artistes i creadors en espais prèviament definits i acordats. S'han buscat, també, noves estratègies per donar a conèixer els trets que caracteritzarien l'art urbà: l'actitud respectuosa amb l'entorn urbà on es desenvolupa, per una banda, al mateix temps que és expressió (i en alguns casos posar en qüestió) de la nostra realitat social.

Trobar un model que consolidi aquesta "normalització" de l'art urbà a la ciutat és un trajecte que comporta proves, rectificacions, avenços (en ocasions menys agosarats dels desitjables), pedagogia i, sobretot, voluntats.

Transversal. Art Urbà Sant Martí ha estat una iniciativa per aportar nous elements a la cerca del model propi que ha de tenir Barcelona en la gestió i desenvolupament de l'art urbà.

Eixos

El programa TRANSVERSAL s'ha plantejat com un entorn d'experimentació. Per a comprendre millor aquest caleidoscopi heterogeni de projectes que han conformat TRANSVERSAL, s'exposen tres dels eixos sobre els que s'han estructurat.

Educatiu

L'aspecte educatiu ha estat un dels pilars fonamentals. L'art urbà ofereix múltiples al·licients per al treball amb joves: es treballa al carrer, amb metodologies dinàmiques i experiències properes i atractives. Permet treballar la inclusió, el respecte, la responsabilitat, i sensibilitzar sobre el que suposa actuar a l'espai públic.

D'aquesta manera, s'ha col·laborat amb centres educatius de primària i de secundària que han vist en els tallers oferts una oportunitat per a que els seus alumnes puguin familiaritzar-se amb aquest mitjà d'expressió artística

Artístic

El que més crida l'atenció de l'art urbà és la seva projecció artística.

Per potenciar aquest aspecte, TRANSVERSAL ha possibilitat l'existència de dos plataformes de gestió d'autoritacions a espais i murs destinats a intervencions artístiques i que serveixen per a donar suport als artistes locals emergents.

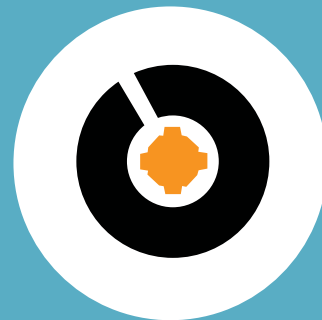
A més, s'ha facilitat els mecanismes per a que s'acollissin obres murals d'artistes de referència a nivell internacional.

Comunitari

L'eix comunitari és, potser, el més difícil de concretar i fer visible. Des de TRANSVERSAL s'ha posat l'accent en que les accions proposades tinguin una estreta relació amb el territori: vinculant agents locals (escoles, instituts o mercats) a les experiències artístiques proposades.

D'aquesta manera, no només es buscava assolir un objectiu artístic o educatiu, sinó que es connectaven aquestes experiències amb el territori que les acollia.

Es promovien aspectes identitaris positius (sentiment de pertinença, de participació i de construcció compartida de l'espai viscut).

Entitats col·laboradores

Entitats que van estar col·laborant amb en el projecte TRANSVERSAL, i realitzant diferents activitats

Associació Artística i Cultural DIFUSOR

2007

Difusor neix davant la necessitat de donar resposta a la manca d'espais per a intervencions gràfiques artístiques a l'espai públic.

Entre les seves activitats destaquen: gestió d'espais públics per a intervencions autònomes, comissariat i producció d'intervencions murals, tallers i conferències, investigació i publicació sobre temes vinculats a l'art a l'espai públic, projectes artístics propis i organització de festivals.

A més de facilitar a Barcelona intervencions urbanes d'artistes reconeguts internacionalment, Difusor realitza una important tasca d'investigació, divulgació i implementació de projectes de nivell internacional que integren l'art contemporani emergent a l'espai públic. Aquesta tasca es materialitza en la organització, producció i impartició de conferències, workshops, seminaris i publicacions.

Projectes destacats

Openwalls Conference, Openwalls Showcase, (Galeria Oberta que va ser una de les experiències pioneres a Barcelona que permetia pintar en un mur públic de forma legal).

www.difusor.org

Associació RebobinArt

2012

RebobinART neix de la necessitat d'alliberar espais de creativitat per als artistes urbans de Barcelona. El principal objectiu de l'associació és gestionar el major nombre d'espais a la ciutat per tal de que els artistes urbans puguin realitzar les seves obres dins el marc legal.

D'altra banda, l'associació pretén canviar la concepció de l'art urbà que es té en l'actualitat, aportant valor afegit a aquesta activitat i promocionant als artistes més destacats. Tot això, a partir d'un treball de base amb els barris, des de les associacions i entitats, i també amb un programa pedagògic per a escoles i instituts del país.

Projectes destacats

Persianes lliures, Murs lliures, Color tracks, Big Waalls, Dóna la cara per la ciutat, ÚsBarcelona

www.rebobinart.com

Enrotlla't!

2008

L'objectiu de l'entitat és l'organització d'esdeveniments artístics per tal de fomentar l'art urbà i incentivar el talent dels artistes, mitjançant la dignificació d'elements arquitectònics del paisatge urbà no regulats.

Enrotlla't és, també, una plataforma que fomenta la comunicació entre comerços i artistes que s'uneixen a partir de noves activitats que es proposen. No estan subjectes a cap encàrrec i s'expressen a través d'una tècnica, una composició i un estil lliures.

Projectes destacats

Art al comerç 1 i 2; M.A.C (Mercat de l'Abaceria Central); Efímers (Gpoints, obres d'art). MTIV (Make the invisible visible).

www.enrotllat.org

Associació per a Joves TEB

1992

L'Associació per a Joves Teb és una entitat sense ànim de lucre del barri del Raval de Barcelona, que treballa amb l'objectiu de potenciar la integració social dels joves i adults que viuen en situació de marginació i exclusió social.

Els seus orígens, l'any 1992, estan motivats per l'absència d'oferta educativa extraescolar dirigida als joves del barri. Diferents educadors i educadores, veïns i treballadors del barri, van decidir engegar un projecte que donés suport a les inquietuds i necessitats dels i les joves.

Usen el graffiti com a eina en diferents activitats i propostes que compleixen amb objectius educatius i cohesió comunitària.

Projectes destacats

Els Espais són de tots – Projecte Graffiti Sant Climent 2010

Dinàmiques participatives vers els drets humans

www.elteb.org

ARTIXOC

1998

ARTIXOC és una associació sense ànim de lucre amb més de 15 anys d'experiència que treballa per tal d'enfortir els lligams entre les persones i molt especialment els joves. Artixoc utilitza l'art com a mitjà d'expressió per a assolir els seus objectius. Per això desenvolupa projectes artístics a partir de les arts plàstiques, les arts urbanes, (hip-hop, graffiti, skate) la dansa, el teatre, la música o el circ.

Els principals objectius són: corresponsabilització dels joves, autogestió, treball comunitari, accions amb joves que promoguin el canvi social, integració, formació, inserció, intercanvi de coneixements, compartir i oferir coneixement.

Projectes destacats

Festival Artescape

www.artixoc.org
<http://festivalartescape.blogspot.com/>

Intervencions artístiques a sant martí

En alguns casos les intervencions artístiques han estat desenvolupades a partir d'una selecció dels creadors més idonis i realitzada per alguna de les entitats impulsores de projectes amb una qualitat artística determinada.

Els projectes desenvolupats

Big Waalls

El projecte pretén promocionar aquells artistes que participen de forma habitual en els projectes de Rebobinart i que pinten sovint en espais inclosos dins el programa de Murs Lliures. Aquells que destaquen per les seves obres són seleccionats per a pintar un mur de gran format. En aquest cas, les obres tenen una permanència major que en el cas del projecte Murs Lliures i és un aparador més important per als autors.

Entitat

Rebobinart

Lloc

Avinguda Diagonal

Eix conceptual

Artístic

Artistes

Chanoir i El Xumet Negre, Ibie, Yrwig, Penao, SM172, Eulàlia Naveira y Saskia Siebe

www.bigwaalls.com

Openwalls Showcase Barcelona

Openwalls és un model d'actuació proactiu, funcional i sostenible, pensat per gestionar intervencions gràfiques en espais públics urbans autoritzats.

En el marc d'aquest projecte, Difusor ha impulsat diverses accions destinades a fer pedagogia i sensibilització en relació a l'art urbà. El principal projecte és Openwalls Conference i el seu germà de petit format, Openwalls Showcase, que a Sant Martí es va concretar en les següents accions:

- 1 Intervencions col·lectives a nous murs habilitats al Districte de Sant Martí.
- 2 Intervencions comissariades de Btoy, Uriginal i Sam3
- 3 Presentacions de projectes: llibre "Creativities" i acció "Ciutat Bella, Ciutat Nova" (Kognitif)

Entitat

Difusor

Lloc

Carrer Rossend Nobas amb carrer Escoles del barri del Clot

Eix conceptual

Artístic

Artistes

Intervencions comissariades por Sam3, Btoy i Uriginal

www.difusor.org

Murs regulats a Sant Martí

Mitjançant l'habilitació de nous espais d'intervenció oberts a tots els creadors interessats i que sol·licitin els corresponents permisos d'actuació, s'han ampliat el nombre de possibilitats d'intervencions a diferents espais del Districte.

Murs Lliures

Murs lliures neix de la necessitat d'alliberar nous espais, a diferents districtes de Barcelona, per als artistes urbans de la ciutat. Els espais, cedits per cada districte, són gestionats a través d'una plataforma web.

Entitat

Rebobinart

Lloc

Diferent llocs als carrers Agricultura, Bolívia, Josep Plà, Veneçuela i Pallars

Eix conceptual

Artístic

Artistes

Varis

www.murslliures.com

Openwalls Showcase Barcelona

Aquest projecte està basat en "Galeria Oberta" (2008-2010, pioner a Barcelona en la gestió de murs autoritzats per a intervencions artístiques autònomes). Sota la denominació d'"Openwalls" està en funcionament des de març de 2011 i, des de llavors, s'han emès més de 1.000 autoritzacions a diferents espais i murs de la ciutat. Ha operat al Districte de Sant Martí gestionant el mur de la Rambla Guipúscoa amb carrer Bilbao.

Entitat

Difusor

Lloc

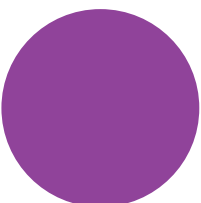
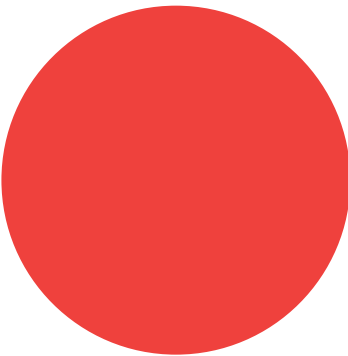
Rambla Guipúscoa amb carrer Bilbao
Carrer Àlaba, 24

Eix conceptual

Artístic

Artistes

Varios

El desenvolupament comunitari mitjançant l'art urbà

Les accions artístiques comunitàries dutes a terme posen de manifest la potencialitat de l'art urbà en la creació de comunitat i el seu poder de convocar a tot tipus de ciutadans, independentment de la seva edat.

NowPoblenou

El projecte NowPoblenou vol mostrar l'esperit únic del barri i la transició que està vivint a nivell urbà i humà. Anticipant-se al procés de gentrificació que s'està produint al barri del Poblenou, reivindica els espais comunitaris, i l'enfortiment dels vincles entre els antics i els nous veïns. En el projecte s'han utilitzat murals, articles de premsa, fotografies i vídeos.

Entitat

Districte de Sant Martí
Fabrizio Bianchini

Eix conceptual

Artístic i comunitari

Lloc

Pla Buit del carrer Àlava, 24
Carrer Dr. Trueta

Artistes

Jupiterfab

www.nowpoblenou.org
www.jupiterfab.com

Taller amb discapacitats intel·lectuals de l'Associació Aspanias

Rebobinart ha col·laborat amb ASPANIAS per a crear un arbre de grans dimensions. La participació, la cooperació i la creativitat han estat els principals valors d'una intervenció singular que destaca per la barreja i combinació de colors.

Entitat

Rebobinart

Eix conceptual

Artístic

Lloc

DIAGONAL

Artistes

Chanoir i El Xumet Negre, Ibie,
Yrwig, Penao, SM172, Eulàlia Naveira
y Saskia Siebe

www.bigwaalls.com

Pintem el Mercat del Clot. Intervenció col·lectiva als accessos del Mercat

Pintem el Mercat del Clot

Aquesta acció artística té com a objectiu dignificar la imatge de tots els tancaments o persianes del perímetre del mercat del Clot mitjançant una convocatòria oberta dirigida a tots aquells artistes o col·lectius que tinguin interès en promocionar o fer visible la seva obra a l'espai públic.

Entitat

Enrotlla't

Eix conceptual

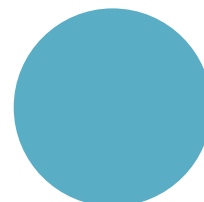
Artístic i comunitari

Lloc

Mercat del Clot, Pl Mercat 26, Sant Martí

Artistes

Varis

Projectes educatius

Principalment, han estat tallers dissenyats a partir de l'estreta col·laboració d'artistes, sociòlets i educadors. Aquests tallers, adreçats majoritàriament a infants i adolescents promouen la reflexió crítica de l'entorn més immediat i la manera de poder intervenir-hi, responsablement, per a la seva transformació.

Taller al CEIP Eduard Marquina

L'objectiu d'aquest taller ha estat vincular el projecte global de recerca d'aquesta escola (al voltant del fons marí), amb l'art urbà i les bones pràctiques a l'hora d'intervenir a l'espai públic.

El taller estava organitzat en dos parts: la teòrica i la pràctica. A la primera part es presentava un resum de la història de l'art urbà amb reflexions sobre aspectes a tenir en compte en les accions realitzades a l'espai públic i la responsabilitat social que això comporta. A la segona part s'ha realitzat un mural artístic al mur del pati de l'escola.

Entitat
Rebobinart

Eix conceptual
Educatiu

Lloc
CEIP Eduard Marquina

Artistes
41 nois i noies dels cursos de 5è i 6è i un total de 100 nens i nenes de la resta de cursos.

Taller i Intervenció al pati de l'Escola Concepció Arenal

El taller va iniciar-se amb una dinàmica de presentacions en que s'utilitzava una "talking piece" (llauna d'espriai) per a que els alumnes es presentessin i comentessin què els hi agradaria pintar al seu barri i quin missatge voldrien expressar amb aquesta pintada.

Un cop analitzades les propostes es va fer la reflexió sobre: quines d'aquestes millorarien l'estètica del barri i quins missatges seria més interessant oferir. Durant el procés es van donar a conèixer les condicions per pintar i els espais disponibles per a realitzar-ho. A partir d'aquí es va explicar la història de l'art urbà i s'inicià el procés creatiu. Finalment es van dedicar les darreres sessions a pintar el mur, intentant que fos un mural significatiu per a tota la comunitat escolar.

Entitat
Rebobinart

Eix conceptual
Educatiu

Lloc
Escola Concepció Arenal – Besòs

Artistes
Varis

L'art surt de les aules: taller Institut Infanta Isabel d'Aragó

Mural realitzat a la paret exterior de l'Institut amb els alumnes de primer de batxillerat i en col·laboració amb el Centre Cívic Sant Martí, sota la metodologia del mural de consens. És a dir, una intervenció mural fruit d'un procés d'investigació i anàlisi sobre el territori més proper i consensuat entre els participants. Mitjançant diverses tècniques i metodologies com la fotografia urbana, el mapeig col·lectiu i dinàmiques de grup, es va realitzar una observació col·lectiva de l'entorn i com seria la seva traducció a un llenguatge gràfic i visual.

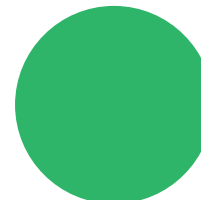
Prèviament, es van realitzar sessions de coneixement de l'art urbà i el muralisme contemporani, fent èmfasi en els aspectes sensibles que implica intervenir a l'espai públic: respecte, convivència, comunicació i importància del missatge.

Entitat
Difusor - Open Wall

Eix conceptual
Educatiu

Lloc
IES Infanta Isabel d'Aragó

Artistes
Alumnes de l'IES Infanta Isabel (1r de batxillerat)

Video participatiu

Video participatiu, amb els participants dels tallers i intervencions a: Escola Concepció Arenal, Pla Buit de Cristòfol de Moura, i Instituts Joan d'Àustria i Infanta Isabel.

A través del Vídeo Participatiu s'han comunicat tres accions del projecte educatiu de TRANSVERSAL.

Els creadors i protagonistes dels vídeos mostraven diferents maneres d'entendre la incidència i potencial de l'art urbà: els infants de l'escola CEIP Concepció Arenal, els joves dels instituts Joan d'Àustria i Infanta Isabel i els usuaris de la Fundació Aspanias (al Pla Buit del carrer Cristòfol de Moura).

Facilitadores de Vídeo Participatiu

Rosa Cardús i Mireia Fort

<http://botoam.tumblr.com>

<http://mireiafort.wordpress.com>

L'art surt de les aules: taller Institut Infanta Isabel d'Aragó

Mural realitzat a la paret exterior de l'escola amb la col·laboració dels alumnes de segon de batxillerat. En aquest cas, es va dividir el grup classe en diversos grups de treball que van treballar diferents aspectes del pati de l'institut: com ara els elements arquitectònics, la tipologia d'ús de l'espai, etc.

Finalment es van realitzar les intervencions a diversos espais de l'interior de l'Institut. Es va treballar de forma col·lectiva en grups per a abordar temàtiques i formes d'intervenció diferents, fent èmfasi a com integrar l'obra a l'espai on s'ubica: escales, pati de l'institut, els elements arquitectònics de l'edifici, etc..

Entitat

Difusor - Open Wall

Eix conceptual

Educatiu

Lloc

IES Infanta Isabel d'Aragó

Artistes

Alumnes de l'IES Infanta Isabel (2n de batxillerat)

L'art surt de les aules: taller Institut Joan d'Àustria

Taller elaborat igualment sota la metodologia del mural de consens, en el que es va abordar la dicotomia ciutat-natura. En tractar-se d'un plantejament obert la tasca principal era allunyar els joves de temes autoreferencials. Aquesta dicotomia recollia les preocupacions que es van consensuar al grup-classe i s'adaptava, perfectament, a l'arquitectura de l'espai a intervenir.

Entitat

Difusor - Open Wall

Eix conceptual

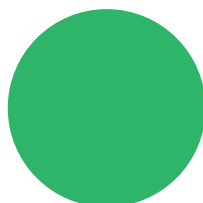
Educatiu

Lloc

IES Institut Joan d'Àustria

Artistes

Alumnes de batxillerat artístic (3r d'ESO)

Neteja de persianes dels Eixos comercials de barri

Neteja de persianes dels Eixos comercials

L'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració dels comerciants i dels propietaris dels locals i baixos ha estat impulsant una prova pilot de neteja i posterior pintura de les persianes de comerços i establiments. És la continuació del Pla de Millora de Neteja iniciat a la ciutat el gener de 2012.

Entitat

Habitat Urbà i Districte de Sant Martí.
Ajuntament de Barcelona

Lloc

Marià Aguiló i Rambla del Poblenou Carrer Rogent i voltants del Mercat del Clot

Taules de coordinació i participació del projecte: Transversal. Art Urbà Sant Martí

El projecte TRANSVERSAL s'ha coordinat des de taules i grups de seguiment entre les diferents instàncies i departaments municipals implicats. Així com amb algunes de les entitats de referència en l'àmbit de l'art urbà a Barcelona: Difusor, Rebobinart, Enrotlla't, Artixoc i Associació per a Joves Teb.

Algunes d'aquestes taules han estat:

- 1 Taula de Seguiment dels murs regulats: Guàrdia Urbana de Barcelona, Direcció de Serveis a les Persones i al Territori del Districte de St. Martí.
- 2 Taula de seguiment dels projectes: Gerència Adjunta de projectes estratègics de la Gerència Municipal de Barcelona, Direcció de Serveis a les Persones i el Territori de Districte de Sant Martí, Guàrdia Urbana de Barcelona, Institut de Paisatge Urbà, Institut de Cultura de Barcelona, Habitat Urbà, Equip de Gestió de Conflictes de Barcelona.
- 3 Coordinació dels agents cívics del Districte de Sant Martí.
- 4 Taula tècnica per a l'el·laboració d'un conveni i/o llicència per a la utilització dels murs habilitats.

Projecte
**TRANSVERSAL
ART URBÀ
SANT MARTÍ**

Agraïments

Volem agrair a totes les persones que han liderat i fet possible l'execució dels projectes de TRANSVERSAL. ART URBÀ SANT MARTÍ: associacions, artistes, institucions educatives, equipaments culturals, a tots els infants, joves i adults que han participat de cada una de les accions programades, així com els diferents departaments de l'Ajuntament de Barcelona que han intervingut en el projecte.

Entitats participants

Associació per a Joves TEB
Associació Enrotlla't
Associació Difusor
Associació Rebobin-art
Associació Artixoc
Altres experiències: La Escocesa/ Cognitive / Urbart
Connecthort- Associació de Veïns/nes del Poblenou
Associació ASPANIAS
Associacions de Comerciants dels Carrers Rogent, Marià Aguiló, Rbla. Poblenou, Xavier Nogués

Ajuntament de barcelona

Habitat Urbà
Institut de Paisatge Urbà
Equip de Gestió de Conflictes de Barcelona.
Centre Cívic Sant Martí.
Institut de Cultura de Barcelona
Guàrdia Urbana de Barcelona
Mercats de Barcelona. Mercat del Clot
Gerència Municipal de Barcelona.
Direcció de Serveis a les Persones i el Territori del Districte de Saint Martí

Institucions educatives

Escola de Disseny Bau
CEIP Concepció Arenal
CEIP Eduard Marquina
IES Joan d'Àustria
IES Infanta Isabel

Exposició
**TRANSVERSAL
ART URBÀ
SANT MARTÍ**

Organització

Ajuntament de Barcelona

Coordinació i producció

Difusor

Continguts

Georgina Konstandakopoulos

Disseny

APS André Pessoa Studio

Imatges

Fernando Alcalá, Alberto de Pedro,
Cristobal Pereira, Nerea Rubio

Agraïments

Kognitif, Gabriela Berti, Kafre, Txiki Trepax, Zosen,
Nacho Gutierrez, Btoy, El Xupet